

aan: Landelijk Bestuur D66
De partijvoorzitter, de heer Frank Dales

Postbus 660
2501 CR DEN HAAG

uw kenmerk:
ons kenmerk: 051103-bestuurD66.doc
onderwerp:

Muiden, 3 november 2005

Geacht bestuur, geachte heer Dales,

Al sinds ik stemrecht heb – en dat is toevallig ook het jaar dat uw partij opgericht werd – draag ik de democraten een warm hart toe. Mijn hersenen volgen de stem van mijn hart, zodat ik een trouw aanhanger ben van uw partij. Wat de lokale, Muidense politiek betreft, is dat veranderd. Ik vind de zaak waar het om gaat zo ernstig, dat ik niet kan nalaten u te informeren, mede namens de Stichting Behoud Vesting Muiden.

Twee jaar geleden werd duidelijk dat de lokale democraten voorstander waren van naar Muider schaal massale woningbouw en kantorenbouw op het KNSF terrein. Dit terrein bestaat grotendeels bestaat uit een eeuwenoud moerasbos, en voor het overige uit rietlanden en weilanden. Het is gelegen naast de autosnelweg A1, en er was een kruitfabriek op gevestigd. Muiden zal met deze plannen in omvang verdubbelen, en een uniek natuurgebied zal verloren gaan. De bevolking verzet zich. Die woningbouw zou nodig zijn om de kosten voor sanering van het KNSF-terrein op te brengen, en daartoe zou het terrein uit het Groene Hart gehaald moeten worden. Maar: uit een rapport dat de grondeigenaar, de heer Rolf Visser, liet opstellen om inzicht te krijgen in de te verwachten kosten van sanering, blijkt dat het gebied nagenoeg schoon is, en de kosten van een schoon en veilig terrein aanzienlijk geringer zijn dan hij deed voorkomen. Gewapend met deze kennis diende bij de behandeling van de Nota Ruimte in de Tweede Kamer uw partijgenoot Boris van der Ham samen met de SP-er Krista van Velzen een motie in om tenminste tweederde van het KNSF terrein groen te houden. De motie haalde het nét niet, omdat de LPF ter elfde ure tóch tegen stemde.

Terug naar de lokale politiek. De bevolking organiseert zich in september 2003 in de actiegroep de 'nee-meermin' die bij de ca. 1500 huishoudens in Muiden 1350 adhesiebetuigingen verzamelt tegen het KNSF Project. Raads- en commissievergaderingen worden massaal bezocht en hebben een grimmig karakter. De Raad stelt een Klankbordgroep in, die een representatieve enquête organiseert (huis-aan-huis verspreid en opgehaald, respons=60%) waaruit blijkt dat 96% tegen de onnodige bouwplannen is. Het college stapt op in juni 2004. Het nieuwe college dat pas in oktober aantreedt buigt het hoofd voor de grondeigenaar, en komt overeen een kleine 1500 (in plaats van 1700, maar dan duurdere) woningen te bouwen. Deze plannen werden in opdracht van de Provincie en de gemeenten Muiden en Weesp nader uitgewerkt door het 'Ontwerpatelier'.

Op 29 september jongstleden vraagt het college aan de Raad om de plannen van dit ontwerpatelier als 'basis voor het komende planvormingsproces, waaronder (...) bestemmingsplannen' te nemen. De Stichting Behoud Vesting Muiden – de rechtspersoon die namens de 'nee-meermin' optreedt – vraagt hierover in het kader van de lokale referendumverordening een referendum aan. Het verzet van de bevolking, én het feit dat deze kwestie niet aan de orde was bij de vorige raadsverkiezingen, maken dat meer dan voor de hand liggend.

Echter niet naar de mening van uw partijgenoten in de Muider gemeenteraad. Fractievoorzitter Sandra Deuling betoogt dat de kwestie niet referendabel is, omdat 'de gemeenteraad daar niet over gaat'. Even later stemt ze zelf over het voorstel van het ontwerpatelier waar de Stichting het referendum over wilde houden.

Dat de 'referendumpartij' D66 niet toestaat dat de bevolking zich uitspreekt over de belangrijkste beslissing in haar geschiedenis - die nooit aan de orde is gekomen tijdens verkiezingen - vind ik schandalig. Mag ik u vragen u in deze kwestie te verdiepen, naar bevind van zaken te handelen, en mij over uw bevindingen te informeren. Beleefheidshalve laat ik u weten dat ik verwacht dat deze kwestie en uw reactie in de media aandacht zullen gaan krijgen.

Uiteraard ontvangt ook mevrouw Deuling een kopie van deze brief.

Om u nader te informeren vindt u een feitenrelaas in de bijlage,

met vriendelijke groet,

Jan Bovenlander, lid Klankbordgroep Muiden

Ook namens W. Hesterman, Stichting Behoud Vesting Muiden

Bijlage:

Feitenrelaas.

Het KNSF terrein is 70 ha groot, en bestaat voor 50 ha uit het 'Kruitbos'. Het gebied wordt wel de parel aan de zuidelijke IJsselmeerkust genoemd, en objectief gezien is daar alle reden toe: in de unieke natuur vallen 80 soorten onder de Flora- en faunawet, staan er 8 op de Rode Lijst, en 12 soorten worden beschermd door de Habitatrichtlijn. Op het terrein werd sinds 1990 door een dochteronderneming van het Britse BAE Systems (omzet 2004: 20 miljard euro) kruit gemaakt, de terreinen waren tezamen met een fabrieksterrein in Ouderkerk aan de Amstel eigendom van KNSF (Koninklijke Nederlandse Springstoffen Fabrik). De staat bezat het leeuwendeel van de aandelen van deze onderneming. In 1995 nam de investeerder Rolf Visser de aandelen van de staat voor 3,4 M€ over, en kocht de overige aandeelhouders uit. In het jaarverslag van KNSF van 1996 werd voor sanering van beide terrein tezamen 5 M€ gereserveerd mochten de terreinen een andere bestemming krijgen. Toen in 2002 BAE Systems de Kruitfabriek om bedrijfseconomische redenen wilde sluiten zag de heer Visser zijn kans schoon te kapitaliseren op zijn investering. Geholpen door de stemming na de vuurwerkramp in Enschede (mei 2000) bood hij de staat aan na de sluiting het terrein op zijn kosten te saneren, mits massale woning- en kantoorbouw werd toegestaan. Daarvoor moest het KNSF-terrein uit het 'Groene Hart'. BEA Systems werd een handje geholpen doordat Visser beloofde de kosten van het sociale plan (ca. 2,8 M€) voor zijn rekening te nemen. In een begroting die Arcadis voor Visser opstelde om de massale woningbouw te rechtvaardigen waren de kosten voor sanering en bedrijfsbeëindiging nu plotseling opgeschroefd naar 76,5 M€ voor het terrein in Muiden alléén. De Provincie liet het bureau Oranjewoud een contra-expertise uitvoeren, die ongelezen in een la verdween. Ik heb die contra-expertise met een beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur verkregen. Daarin valt te lezen dat het terrein nagenoeg schoon is. Wanneer van de gegevens uit die contra-expertise gebruik gemaakt wordt om de begroting van Arcadis/KNSF na te rekenen komt men op 6 M€ voor een variant waarbij het terrein zijn natuurbestemming behoudt, en 15 M€ wanneer het terrein volgens de wensen van de grondeigenaar met woningbouw ingevuld wordt, inclusief het opsporen van explosieven. Die rekening die voor 'een veilig en schoon KNSF-terrein' neergelegd wordt, valt dus nogal mee. Bovendien is er voor het veilig maken in het kader van het 'bijdragebesluit explosievenruiming' een 'rijkspotje'.

KNSF beweert op de bouwplannen nauwelijks te verdienen. Hun winst op de sanering is echter al sowieso 60 M€ hoger dan beweerd; de grondexploitatie brengt 250 tot 280 M€ op. De totale kosten zijn naar schatting 90 M€. De onderbouwing hiervan overleg ik graag gelijktijdig met de notitie van een deskundige die al in 2003 toen de saneringskosten nog niet doorerekend waren tot vergelijkbare conclusies kwam.

De politiek:

Het voornemen tot de massale woningbouwplannen werd eind 2002 vastgelegd in intentieverklaringen: één tussen het Ministerie van VROM, GS van Noord-Holland en KNSF, en één tussen de Gemeente Muiden en KNSF. Toen het de bevolking van Muiden duidelijk werd dat alléén al door de bouw op het KNSF-terrein het stadje ruim twee maal zo groot zou worden, reageerde men verontwaardigd: in een representatieve enquête (huis-aan-huis verspreid en opgehaald, respons=60%) bleek 96% van de bevolking tegen massale woningbouw in het Kruitbos. Het college stapte op, het nieuwe college dat na vier maanden aantrad wekte de indruk wél naar de bevolking te willen luisteren.

Maar de nieuwe wethouder moest het hoofd buigen. Er waren 'afspraken die sterker waren dan welk argument dan ook' en hij dacht niet anders te kunnen dan op basis van de plannen van KNSF te onderhandelen. Onder druk van de Provincie, die met een aanwijzing dreigde, ging de gemeenteraad in februari 2005 akkoord met de (lichtelijk geamendeerde) intentieverklaring.

In een debat over de 'Nota Ruimte' liet het Tweede Kamerlid van Bochove in juni 2004 weten dat wat het CDA betreft het KNSF-terrein in het Groene Hart moest blijven, en die huizen er wel in Almere bij konden. Uiteindelijk dienden Boris van Ham (D'66) en Krista van Velzen (SP) een motie in die het KNSF-terrein en Bloemendalerpolder voor tweedeklas groen zou houden. Ook daarmee was de bouwopgave van de Provincie te realiseren.

Minister Dekker liet weten dat massale woningbouw 'onontkoombaar' was omdat daarmee bedrijfssluiting en sanering van de Kruitfabriek bekostigd zou moeten worden. Dat argument werd

ontkracht, waarop de Minister in maart 2005 in antwoord op kamervragen liet weten dat het geld ook nodig zou zijn om granaten op te ruimen. Omdat dat punt slechts voor € 2.375.000 op de begroting staat, werd ook dit argument ontkracht. Het kamerlid Verdaas (PvdA) wenste samen met van Velzen en Van Ham nadere informatie over de kosten van sanering en bedrijfssluiting en verkreeg die namens de Minister van Staatssecretaris Van Geel (CDA): deze leverde dezelfde begijfering die al door bureau Oranjewoud gehegeld werd. Ook voor niet-ingewijden was de begijfering overduidelijk ondeugdelijk: een aantal posten komt er meerdere malen in voor, het commentaar van Van Geel deugt rekenkundig niet eens, en last-but-not-least: de meeste posten hangen overduidelijk samen met het bouwrijp maken van het terrein. Van Bochove liet weten dat "als de afspraken tussen het ministerie op onjuiste gronden zijn gemaakt, ze opgezegd moeten worden" maar nam desondanks genoegen met het antwoord van zijn partijgenoot. Toch leek zich een meerderheid af te tekenen voor de motie waarop de bevolking van Muiden zijn hoop gevestigd had. De LPF veranderde echter ter elfder ure zijn opvatting, waardoor de massale bouwplannen mogelijk werden.

In de Provinciale Staten van Noord-Holland is op basis van de stemverhouding in de Tweede Kamer een kleine meerderheid voor natuurbehoud op het KNSF-terrein te verwachten. De meeste partijen willen echter eerst de uitkomst van de m.e.r. afwachten alvorens midden 2006 te beslissen over een Streekplan.

Bij deze m.e.r. is de visie van het Ontwerpatelier, dat de plannen van KNSF nader namens de gemeenten Weesp en Muiden en de Provincie uitwerkte, nadrukkelijk betrokken. In deze visie moet om de leefbaarheid van de 1475 woningen op het KNSF terrein te waarborgen de autosnelweg A1 verplaatst, verdiept en ondertunneld worden, een project van naar schatting anderhalf miljard euro. Zonder deze aanpassing (waarvan een deel mogelijk om verkeerstechnische redenen op termijn noodzakelijk zal zijn) gaat volgens de Wethouder van Muiden en de Gedeputeerde het project niet door. De fractie van de PvdA in Provinciale Staten kwam met een eigen voorstel, dat ook leefbaar is zonder aanpassing van de A1, met minder woningen en meer natuur op het KNSF-terrein, en, als antwoord op de congestie: meer woningen nabij het station in Weesp.